

područje kojemu navedeni radovi pripadaju), što bi prema kazalu na samome početku zbornika uvelike olakšalo pretraživanje i klasificiranje tekstova. Nije nužno, te stoga to ne možemo uvrstiti kao uređivački nedostatak zbornika, ali u novijoj praksi česta je i objava priloga tj. fotografija sa simpozija/skupa koje služe kao svojevrsni fotodokumentarij održanog skupa. Dakako, ovo posljednje tako i treba shvatiti, kao poticaj i slobodu izbora, a ne kao kritiku.

Pečuški Međunarodni kroatistički znanstveni skup i zbornik radova kao trajna vrijednost proistekla iz njega, svakako su veliki doprinos kroatističkim istraživanjima i pomoć svima onima koji se jezikom i njegovom praksom bave sa znanstvenoga aspekta, ali i svima onima kojima rezultati pojedinih istraživanja mogu biti samo od informativnoga značaja. Zbornik tako jest i (po)ostaje trajni prinos novijoj hrvatskoj jezičnoj i književnoj teoriji ali i praksi.

Željka Zelić

HKUD „Vladimir Nazor“ Sombor 1936.-2011. : Monografija povodom 75 godina postojanja i rada, priređ. Milan Stepanović, HKUD „Vladimir Nazor“, Sombor, 2012., 257 str.

Monografija Hrvatskoga kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ iz Sombora, utemeljenog 1936., objavljena je u povodu 75 godina djelovanja jednoga na najstarijeg hrvatskog kulturnog društva u Bačkoj te predstavlja svojevrsnu kroniku ovoga somborskog Društva, ali i somborskih Hrvata. Sadržaj monografije je podijeljen u nekoliko poglavlja: nakon *Uvodne riječi* aktual-

noga predsjednika Mate Matarića (str. 5-6), slijedi cjelina o najranijoj povijesti Društva, naslovljena *Od HKD „Mirosljub“ do HKUD „Vladimir Nazor“* (str. 7-48), zatim *Upravljanje Društvom* (str. 49-87), *Sekcije i druge kulturno-umjetničke aktivnosti u Društvu* (str. 89-207), *Sportske aktivnosti u Društvu* (str. 209-220), *Svečanosti u Društvu* (str. 221-244) i *Priznanja* (str. 245-255).

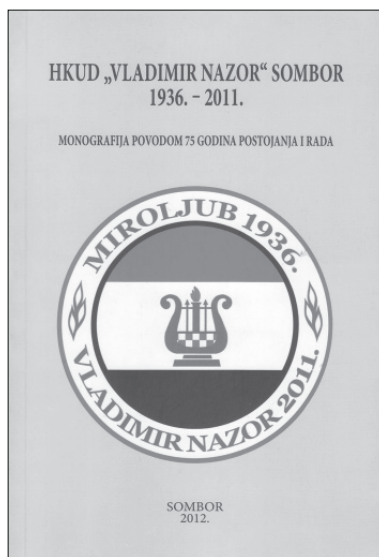
Prvo poglavlje monografije posvećeno je osnutku Društva 1936. godine pod nazivom Hrvatsko kulturno društvo „Mirosljub“, što je inače nadimak čuvenog preporodnog pjesnika bunjevačkih Hrvata Ante Evetovića, donošenjem statuta, izborom predsjednika te prijemom ostalih članova u rad Društva. Slijedi zatim opis djelovanja Društva u vrijeme Drugog svjetskog rata, kada mađarske okupacijske vlasti po svaku cijenu svojim aktivnostima žele onemogućiti rad Društva kao hrvatskog te ga kao takvog pretvoriti u „bunjevačko-šokački savez“. Ta su nastojanja urodila plodom koncem Drugoga svjetskog rata, kada i dolazi do ukidanja HKD „Mirosljub“ i prestanka njegova rada.

Društvo ponovno nastavlja s radom već 1945. godine, a 24. travnja 1949. mijenja naziv u Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo te mijenja i ime u „Vladimir Nazor“, koje i danas nosi, o čemu govori dio članka o radu Društva od 1949. do 2011. godine. Iz toga dijela se saznaje da je pedesetih godina XX. stoljeća završena izgradnja velike dvorane, da se obnavljaju i uredno rade brojne sekcije Društva (dramska, folklorna, sportska...), da se sve vrijeme redovito održavaju godišnje skupštine... Društvo 1986. godine slavi 50 godina rada, kada u povodu toga jubileja izlazi monografi-

ja, čiji je autor Antun Matarić. HKUD „Vladimir Nazor“ svih tih godina organizira svoje redovite manifestacije Dužionicu i Bunjevačko-šokačko prelo, po kojima je poznato i danas. U drugoj polovici 1990-ih rad Društva se intenzivira, saznajemo iz *Monografije*. U vrijeme proslave 69 godina Društva 3. prosinca 2005. godine otkrivena je mramorna ploča na uličnoj strani zgrade Društva s natpisom *Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo „Vladimir Nazor“ – Sombor*.

U drugom poglavlju *Upravljanje Društvom* u kratkim se crtama govori o izboru i radu raznih odbora od samoga osnutka – od 1936. godine. Posebna vrijednost ovoga dijela jesu objavljeni životopisi svih dosadašnjih predsjednika Društva: Antuna Matarića (1936.-1944.), zatim Stipana Kalčana (1945.-1960.), trećeg po redu dr. Mate Škrabala (1960.-1962.), Stipana Periškića (1963.-1968.), Antuna Matarića – Tunčike (1969.-1982., 1984.-1986., 1990.-1996.), Franje Krajningera (1982.-1984.), Mate Matarića (1987.-1990. i 2010.-), Alojzije Firanja (1996.-2002.) te Šime Raiča (2002.-2010.).

Treće je poglavlje po obimu najduže i u njemu se donose prikazi rada sekcija Društva – Zbora, Dramske sekcije, Folklorne sekcije, Tamburaške sekcije, orkestara u društvu, Baletske sekcije, Ritmičke sekcije, Biblioteke, izdavačke djelatnosti, književnih večeri priređenih u Društvu, izrade narodne nošnje, Sekcije za sakupljanje i njegovanje kulture somborskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca. U prikazima rada sekcija donose se informacije o tome kako su one osnivane, u kom razdoblju, kako su djelovale, tko im je bio voditelj te koliko su imale članova.

U četvrtom se poglavlju opisuje djelovanje i aktivnosti u području sporta od 1936. godine: organiziranje nogometnih utakmica, osnivanje sekcija stolnog tenisa i šaha te na koncu rad Sportske sekcije koja je nanovo aktivirana 2009. godine i koja je objedinila sve sportske aktivnosti u radu Društva. Peto poglavlje pod naslovom *Svečanosti u Društvu* opisuje organiziranje najvećih svečanih događaja i manifestacije koje su se priređivale, kao što su prela, Divojački vašari, Katarinska večer, Groždenbal i druge svečanosti koje su organizirane u povodu značajnih crkvenih blagdana ili su dio narodnih običaja. Društvo danas, saznajemo iz *Monografije*, ima pet stalnih svečanih manifestacija: prelo, Dužionica – slave se od osnivanja Društva, zatim Divojački vašar, koji se ne održava redovito, te Godišnjice Društva i Božićni koncert. Posljednje poglavlje posvećeno je nagradama, diplomama, priznanjima, zahvalnicama i plaketama koje je Društvo dobilo. U poglavlju je posebno istaknuto da je društvo dobilo ukup-

no: 14 diploma, 6 priznanja, 8 zahvalnica, 11 pohvalnica i 9 plaketa, među kojima je i Povelja Republike Hrvatske, koju dodjeljuje Predsjednik Republike Hrvatske.

Monografija Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ iz Sombora nastala je u povodu 75 godina postojanja i rada društva. Priredio ju je somborski publicist Milan Stepanović, urednik izdanja je Alojzije Firanj, dok je glavni i odgovorni urednik publikacije Mata Matarić. Autori pak tekstova – njih 20 – članovi su Društva i prava je šteta što nije naznačeno tko je točno autor pojedinih dijelova *Monografije*. Jer zahvaljujući upravo njima, ona na svojih 257 stranica opisuje ljude i događaje koji su obilježili rad Društva, brojne svečanosti, sudjelovanje Društva na raznim priredbama i manifestacijama... Na taj način, dobiva se cjelovita slika o kulturnom djelovanju u području kulturnog amaterizma među somborskim Hrvatima. Dokumentarističkoj vrijednosti *Monografije* pridonosi i veliki broj objavljenih fotografija od najranijeg vremena pa do danas. Knjiga će tako ostati kao trajno svjedočanstvo jednog razdoblja u radu i djelovanju HKUD „Vladimir Nazor“ u razdoblju od 1936. do 2011. godine. Stoga na kraju ovoga prikaza slobodan sam toplo preporučiti širem krugu čitatelja ovu vrijednu knjigu te predložiti da ju i pročita ne bi li upotpunio svoje znanje o najstarijem kulturnom društvu među bunjevačkim Hrvatima u Bačkoj – HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora.

Zoran Nakić